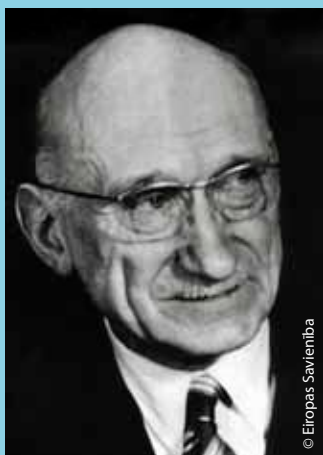

Robērs Šūmans — Eiropas integrācijas projekta arhitekts

Robērs Šūmans 1886 - 1963

Valstsvīrs Robērs Šūmans, kvalificēts jurists un Francijas ārlietu ministrs no 1948. līdz 1952. gadam, tiek uzskatīts par vienu no vienotās Eiropas dibinātājiem.

R. Šūmans ir dzimis Luksemburgā, un viņu ietekmēja vide Francijas un Vācijas pierobežas reģionā. Neraugoties uz savu pieredzi nacistiskajā Vācijā, bet varbūt pateicoties tai, viņš saprata, ka tikai ilgstoša miera uzturēšana ar Vāciju varētu veidot vienotas Eiropas pamatu. Kad 1940. gadā viņu deportēja uz Vāciju, viņš divus gadus vēlāk izbēga un pievienojās Francijas pretestības kustībai. Tomēr viņš neizrādīja aizvainojumu, kad pēc kara kļuva par ārlietu ministru.

Sadarbojoties ar Žanu Monē, viņš izveidoja starptautiski atzīto Šūmana plānu, ar kuru nāca klajā 1950. gada 9. maijā, datumā, kuru tagad uzskata par Eiropas Savienības dzimšanas dienu. Viņš ierosināja kopīgi kontrolēt ogļu un tērauda ražošanu, kas ir vissvarīgākie materiāli kara rūpniecībā. Galvenā doma bija tāda, ka tie, kuri nekontrolēs ogļu un tērauda ražošanu, nevarēs karot.

R. Šūmans informēja Vācijas kancleru K. Adenaueru par šo plānu, kurš nekavējoties saprata, ka tā ir iespēja uzturēt mieru Eiropā, un piekrita. Neilgi pēc tam pievienojās arī Itālijas, Beļģijas, Luksemburgas un Nīderlandes valdības. Sešas valstis parakstīja līgumu par Eiropas Ogļu un tērauda kopienu 1951. gada aprīlī Parīzē. Šādā veidā Eiropa uzsāka miera iniciatīvu.

R. Šūmans arī atbalstīja kopējas Eiropas aizsardzības politikas veidošanu un ieņēma Eiropas Parlamenta priekšsēdētāja amatu 1958.–1960. gadā.

Jaunība

Robēram Šūmanam bija ļoti eiropeiska ģimene: viņš piedzima 1886. gada 29. jūnijā Luksemburgā, viņa tēvs bija francūzis, kurš kļuva par Vācijas iedzīvotāju laikā, kad viņa dzimto reģionu anektēja Vācija, bet viņa māte bija luksemburgiete. Pats R. Šūmans ir dzimis kā Vācijas pilsonis. Kad 1919. gadā pēc Pirmā pasaules kara Elzasas–Lotringas reģionu atdeva atpakaļ Francijai, viņš kļuva par Francijas iedzīvotāju.

Pirms kara viņš studēja tieslietas, ekonomiku, politikas filozofiju, teoloģiju un statistiku Bonnas, Minhēnes, Berlīnes un Strasburgas

universitātēs un Strasburgas universitātē ar izcilību ieguva grādu tieslietās. Pēc absolvēšanas 1912. gadā viņš uzsāka savu tieslietu praksi Mecā. Pēc diviem gadiem sākās Pirmais pasaules karš. R. Šūmanu atbrīvoja no militārā dienesta veselības stāvokļa dēļ. Kad karš beidzās, viņš aktīvi iesaistījās politikā, sākot savu karjeru valsts dienestā kā Francijas parlamenta deputāts Mozeles reģionā.

Kad sākās Otrais pasaules karš, R. Šūmans bija parlamentārais sekretārs Francijas valdībā. Kara laikā viņš aktīvi darbojās

Francijas pretestības kustībā un tika apcietināts. Tik tikko izvairījies no deportācijas uz Dahavas koncentrācijas nometni, viņš bēga uz brīvo zonu Francijā, kur viņam nācās slēpties pēc tam, kad nacisti iebruka šajā zonā. Slēpšanās laikā par viņa galvu tika piesolīta 100 000 reihsmarku atlīdzība, tomēr nākamajos trīs gados viņš nenonāca vācu rokās. Viņš noraidīja Francijas vadītāja trimdā Š. de Golla uzaicinājumu doties uz Londonu, tā vietā izvēloties palikt kopā ar tautiešiem nacistu okupētajā Francijā.

Pēc kara viņš atgriezās valsts politikā vairākos augstākā līmeņa amatos: vispirms kā finanšu ministrs, 1947. gadā kā premjerministrs, 1948.–1952. gadā kā ārlietu ministrs un pēc tam 1955.–1956. gadā kā tieslietu ministrs. Viņam bija izšķirīgi svarīga loma sarunās par līgumiem un iniciatīvām (Eiropas Padome, Māršala plāns un NATO), kuru mērķis bija stiprināt sadarbību rietumu aliansē un apvienot Eiropu. Tomēr vislielāko atpazīstamību R. Šūmans ieguva ar tā saukto Šūmana deklarāciju, kurā viņš ierosināja Vācijai un pārējām Eiropas valstīm strādāt kopā, lai apvienotu savas ekonomiskās intereses. Viņš bija pārliecināts, ka tad, kad tās būs cieši saistītas, karš “ne tikai būs neiedomājams, bet faktiski būs arī neiespējams”.

Šūmana deklarācija

1950. gada 9. maija runā, kuru bija iedvesmojis un lielākoties arī uzrakstījis Žans Monē, R. Šūmans ierosināja Francijas un Vācijas ogļu un tērauda ražošanu pārvaldīt ar vienu kopīgu Augsto iestādi. Šī organizācija būtu atvērta arī citu Eiropas valstu līdzdalībai.

Sadarbība bija paredzēta tāda, lai Eiropas valstīm izveidotu kopējas intereses, kuru dēļ tās virzītos uz pakāpenisku politisku integrāciju, kas normalizētu valstu attiecības: “Eiropa netiks izveidota uzreiz vai saskaņā ar vienu plānu. Tā tiks būvēta no konkrētiem sasniegumiem, kuri vispirms izveidos de facto solidaritāti. Lai Eiropas nācijas apvienotos, jāierobežo mūžvecās Francijas un Vācijas nesaskaņas”.

Viņa runa nebija veltīga, jo Vācijas kanclers K. Adenauers ātri sniedza pozitīvu atbildi un to darīja arī Nīderlandes, Beļģijas, Itālijas un Luksemburgas valdības. Pēc nepilna gada 1951. gada 18. aprīlī sešas dibinātājvalstis parakstīja Parīzes līgumu. Tika izveidota Eiropas Ogļu un tērauda kopiena — pirmā Eiropas pārvalstiskā kopiena. Šī novatoriskā organizācija pavēra ceļu uz Eiropas Ekonomikas kopienas un pēc tam uz Eiropas Savienību, kuru joprojām vada Eiropas iestādes ar tolaik inovatīvu struktūru, kas tika iecerēta 1950. gadā.

Tomēr viņa centieni ar to nebeidzās. R. Šūmans iestājās par vēl lielāku integrāciju un atbalstīja Eiropas Aizsardzības kopienas ieceri, bet 1958. gadā viņš kļuva par pirmo priekšsēdētāju iestādē, kas bija pašreizējā Eiropas Parlamenta priekštece. Kad viņš aizgāja no šī amata, Parlaments viņam piešķīra titulu “Eiropas dibinātājs”. Pateicoties 1950. gada 9. maija Šūmana deklarācijas milzīgajai nozīmei, šī diena tiek atzīmēta kā “Eiropas diena”. Un, godinot viņa celmlauža darbu Eiropas vienotības panākšanā, vairāku Eiropas Savienības iestāžu galveno administrācijas ēku rajons Briselē ir nosaukts viņa vārdā.

R. Šūmans uzstājās ar savu slaveno runu 1950. gada 9. maijā, kas tagad tiek svinēta kā ES dzimšanas diena.